

Πύθαγορjci

Akúsmata, Symbola

Testimonia DK 58 C

58 C 1 = Aristotelés, *Analytica posteriora* II, 11; 94b33

καὶ εἰ [βρονταῖ], ὡς οἱ Πυθαγόρειοί φασιν, ἀπειλῆς ἔνεκα τοῖς ἐν τῷ Ταρτάρῳ, ὅπως φοβῶνται.

58 C 2 /1 = Porfýrios, *Vita Pythagorae* 41

ἔλεγε δέ τινα καὶ μυστικῶι τρόπῳ συμβολικῶς, ἃ δὴ ἐπὶ πλέον ἼΑριστοτέλης (fr. 196 Rose) ἀνέγραψεν, οἷον ὅτι τὴν θάλατταν μὲν ἐκάλει εἶναι δάκρυον, τὰς δὲ ἄρκτους Ἰρέας χεῖρας, τὴν δὲ Πλειάδα Μουσῶν λύραν, τοὺς δὲ πλανήτας κύνας τῆς Περσεφόνης, τὸν δ' ἐκ χαλκοῦ κρουομένου γινόμενον ἦχον φωνὴν εἶναι τινος τῶν δαιμόνων ἐναπειλημμένην τῷ χαλκῶι.

58 C 2 /2 = Ailiános Klaudios, *Varia historia* IV, 17

ἔλεγε δὲ ἱερώτατον εἶναι τὸ τῆς μαλάχης φύλλον. ἔλεγε δὲ ὅτι πάντων σοφώτατον ὁ ἀριθμός, δεύτερος δὲ ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος. καὶ τὸν σεισμὸν ἐγενεαλόγει οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ [σύνοδον τῶν τεθνεώτων], ἡ δὲ ἴρις ἔφασκεν ὡς [αὐγὴ τοῦ ἡλίου] ἐστὶ καὶ ὁ πολλακὶς ἐμπίπτων τοῖς ὤσιν ἦχος [φωνὴ τῶν κρειττόνων].

58 C 3 = Diogenés Laertios, *Vitae philosophorum* VIII, 34-36

φησὶ δ' ἼΑριστοτέλης (fr. 195 Rose) ἐν τῷ περὶ τῶν Πυθαγορείων παραγγέλλειν αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν κυάμων ἦτοι ὅτι αἰδοίοις εἰσὶν ὅμοιοι ἢ ὅτι ἼΑιδου πύλαις. *** ἀγόνατον γὰρ μόνον· ἢ ὅτι φθείρει ἢ ὅτι τῆι τοῦ ὄλου φύσει ὅμοιον· ἢ ὅτι ὀλιγαρχικόν· κληροῦνται γοῦν αὐτοῖς. τὰ δὲ πεσόντα μὴ ἀναιρεῖσθαι, ὑπὲρ τοῦ ἐθίζεσθαι μὴ ἀκολάστως ἐσθίειν ἢ ὅτι ἐπὶ τελευτῆι τινος· καὶ ἼΑριστοφάνης δὲ τῶν ἠρώων φησὶν εἶναι τὰ πίπτοντα, λέγων ἐν τοῖς ἸΗρωσι (fr. 305 K.)

μηδὲ γεύεσθ' ἄττ' ἂν ἐντὸς τῆς τραπέζης καταπέσει.

ἀλεκτρονόμος μὴ ἄπτεσθαι λευκοῦ, ὅτι ἱερός τοῦ Μηνὸς καὶ ἰκέτης· τὸ δ' ἦν τῶν ἀγαθῶν· τῷ τε Μηνὶ ἱερός· σημαίνει γὰρ τὰς ὥρας, καὶ τὸ μὲν λευκὸν τῆς τὰγαθοῦ φύσεως, τὸ δὲ μέλαν τοῦ κακοῦ. τῶν ἰχθύων μὴ ἄπτεσθαι, ὅσοι ἱεροί· μὴ γὰρ δεῖν τὰ αὐτὰ τετάχθαι θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, ὡσπερ οὐδ' ἐλευθέροις καὶ δούλοις. (35) ἄρτον μὴ καταγνύειν, ὅτι ἐπὶ ἓνα [ἄρτον] οἱ πάλαι τῶν φίλων ἐφοίτων, καθάπερ ἔτι καὶ νῦν οἱ βάρβαροι· μηδὲ διαιρεῖν, ὅς συνάγει αὐτούς· οἱ δὲ πρὸς τὴν

ἐν αἰδου κρίσιν, οἱ δ' εἰς πόλεμον δειλίαν ποιεῖν· οἱ δέ, ἐπεὶ ἀπὸ τούτου ἄρχεται τὸ ὄλον. (καὶ τῶν σχημάτων τὸ κάλλιστον σφαιῖραν εἶναι τῶν στερεῶν, τῶν δ' ἐπιπέδων κύκλον. γῆρας καὶ πᾶν τὸ μειούμενον ὅμοιον· καὶ αὔξην καὶ νεότητα ταυτόν. ὑγίειαν τὴν τοῦ εἶδους διαμονήν, νόσον τὴν τούτου φθοράν.) περὶ τῶν ἀλῶν, ὅτι δεῖ παρατίθεσθαι πρὸς ὑπόμνησιν τοῦ δικαίου· οἱ γὰρ ἄλλες πᾶν σώζουσιν ὅ τι ἂν παραλάβωσι, καὶ γεγόνασιν ἐκ τῶν καθαρωτάτων, ἡλίου καὶ θαλάσσης. (36) καὶ ταῦτα μὲν φησιν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν (fr. 140; FHG III, 242) εὑρηκέναι καὶ τὰ ἐκείνων ἐχόμενα ὁ Ἀριστοτέλης.

58 C 4 = Iamblichos, De vita Pythagorica 82-86

ἔστι δὲ ἢ μὲν τῶν ἀκουσματικῶν φιλοσοφία Ἀκούσματα ἀναπόδεικτα καὶ ἄνευ λόγου, ὅτι οὕτως πρακτέον, καὶ τᾶλλα, ὅσα παρ' ἐκείνου ἐρρέθη, ταῦτα πειρῶνται διαφυλάττειν ὡς θεῖα δόγματα, αὐτοὶ δὲ παρ' αὐτῶν οὔτε λέγειν προσποιῶνται οὔτε λεκτέον εἶναι, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ὑπολαμβάνουσι τούτους ἔχειν βέλτιστα πρὸς φρόνησιν, οἵτινες πλεῖστα Ἀκούσματα ἔσχον. πάντα δὲ τὰ οὕτως [καλούμενα] Ἀκούσματα διήρηται εἰς τρία εἶδη· τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν τί ἐστι σημαίνει, τὰ δὲ τί μάλιστα, τὰ δὲ τί δεῖ πράττειν ἢ μὴ πράττειν. τὰ μὲν οὖν τί ἐστι τοιαῦτα, οἷον

τί ἐστιν αἱ μακάρων νῆσοι; ἥλιος καὶ σελήνη.

τί ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον; τετρακτύς·

ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀρμονία, ἐν ἣι αἱ Σειρήνες.

τὰ δὲ τί μάλιστα, οἷον

τί τὸ δικαιοτάτον; θύειν.

τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός, δεύτερον δὲ ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος.

τί σοφώτατον τῶν παρ' ἡμῖν; ἰατρική.

τί κάλλιστον; ἀρμονία.

τί κράτιστον; γνώμη.

τί ἄριστον; εὐδαιμονία.

τί δὲ ἀληθέστατον λέγεται; ὅτι πονηροὶ οἱ ἄνθρωποι.

διὸ καὶ ποιητὴν Ἴπποδάμαντά φασιν ἐπαινέσαι αὐτὸν τὸν Σαλαμίνιον, ὃς ἐποίησεν·

ὦ θεῖοι, πόθεν ἐστέ, πόθεν τοιοῖδ' ἐγένεσθε;

ἄνθρωποι, πόθεν ἐστέ, πόθεν κακοὶ ὦδ' ἐγένεσθε;

(83) ταῦτα καὶ τοιαῦτά ἐστι τὰ τούτου τοῦ γένους Ἀκούσματα· ἕκαστον γὰρ τῶν τοιούτων μάλιστα τί ἐστιν. ἔστι δ' αὕτη ἢ αὐτὴ τῆι τῶν ἑπτὰ σοφιστῶν λεγομένη σοφία. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐζήτουν οὐ τί ἐστι τὰγαθόν, ἀλλὰ τί μάλιστα; οὐδὲ τί τὸ

χαλεπόν, ἀλλὰ τί τὸ χαλεπώτατον; ὅτι τὸ αὐτὸν γνῶναί ἐστιν· οὐδὲ τί τὸ ῥαίδιον, ἀλλὰ τί τὸ ῥαῖστον; ὅτι τὸ ἔθει χρῆσθαι. τῆι τοιαύτηι γὰρ σοφίαι μετηκολουθηκέναί ἔοικε τὰ τοιαῦτα ἀκούσματα· πρότεροι γὰρ οὗτοι Πυθαγόρου ἐγένοντο. τὰ δὲ τί πρακτέον ἢ οὐ πρακτέον τῶν Ἀκουσμάτων τοιαῦτά ἐστιν, οἷον ὅτι

δεῖ τεκνοποιεῖσθαι· δεῖ γὰρ ἀντικαταλιπεῖν τοὺς θεραπεύοντας τὸν θεόν· ἢ ὅτι

δεῖ τὸν δεξιὸν ὑποδεῖσθαι πρότερον,
ἢ ὅτι

οὐ δεῖ τὰς λεωφόρους βαδίζειν ὁδοὺς, οὐδὲ εἰς περιρραντήριον ἐμβάπτειν, οὐδὲ ἐν βαλανείῳ λούεσθαι. ἄδηλον γὰρ ἐν πᾶσι τούτοις, εἰ καθαρεύουσιν οἱ κοινωνοῦντες. (84) καὶ ἄλλα τάδε. φορτίον μὴ συγκαθαίρειν· οὐ γὰρ δεῖ αἴτιον γίνεσθαι τοῦ μὴ πονεῖν· συνανατιθέναί δέ. χρυσὸν ἐχούση μὴ πλησιάζειν ἐπὶ τεκνοποιία. μὴ λέγειν ἄνευ φωτός. σπένδειν τοῖς θεοῖς κατὰ τὸ οὖς τῆς κύλικος οἰωνοῦ ἔνεκεν καὶ ὅπως μὴ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πίνηται. ἐν δακτυλίῳ μὴ φέρειν σημεῖον θεοῦ εἰκόνα, ὅπως μὴ μιαινῆται· ἀγαλμα γὰρ, ὅπερ δεῖ φρουρῆσαι ἐν τῷ οἴκῳ. γυναῖκα οὐ δεῖ διώκειν τὴν αὐτοῦ, ἰκέτις γάρ· διὸ καὶ ἀφ' ἐστίας ἀγόμεθα, καὶ ἡ λῆψις διὰ δεξιᾶς. μηδὲ ἀλεκτρούνα λευκὸν [θύειν]· ἰκέτης γὰρ [καὶ] ἱερὸς τοῦ Μηνός· διὸ καὶ σημαίνουσιν ὥραν. (85) καὶ συμβουλεύειν μηδὲν παρὰ τὸ βέλτιστον τῷ συμβουλευομένῳ· ἱερὸν γὰρ συμβουλή. ἀγαθὸν οἱ πόνοι, αἱ δὲ ἡδοναὶ ἐκ παντὸς τρόπου κακόν· ἐπὶ κολάσει γὰρ ἐλθόντας δεῖ κολασθῆναι. θύειν χρῆ ἀνυπόδητον καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ προσιέναι. εἰς ἱερὸν οὐ δεῖ ἐκτρέπεσθαι οὐ γὰρ πάρεργον δεῖ ποιεῖσθαι τὸν θεόν. ὑπομένοντα καὶ ἔχοντα τραύματα ἐν τῷ ἔμπροσθεν τελευτῆσαι ἀγαθόν, ἐναντίως δὲ ἐναντίον. εἰς μόνα τῶν ζώων οὐκ εἰσέρχεται ἀνθρώπου ψυχῆ, οἷς θέμις ἐστὶ τυθῆναι· διὰ τοῦτο τῶν θυσίμων χρῆ ἐσθίειν μόνον (οἷς ἂν τὸ ἐσθίειν καθήκη), ἄλλου δὲ μηδενὸς ζώου. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν Ἀκουσμάτων ἐστί, τὰ δὲ πλεῖστον ἔχοντα μῆκος περὶ τε θυσίας, καθ' ἑκάστους τοὺς καιροὺς πῶς χρῆ ποιεῖσθαι, τὰς τε ἄλλας *** καὶ περὶ μετοικήσεως τῆς ἐντεῦθεν, καὶ περὶ τὰς ταφὰς πῶς δεῖ καταθάπτεσθαι. (86) ἐπ' ἐνίων μὲν οὖν ἐπιλέγεται [τὸ διὰ] τί δεῖ, οἷον ὅτι δεῖ τεκνοποιεῖσθαι ἔνεκα τοῦ καταλιπεῖν ἕτερον ἀνθ' ἑαυτοῦ θεῶν θεραπευτήν· τοῖς δὲ οὐδεὶς λόγος πρόσσεστι. καὶ ἔνια μὲν τῶν ἐπιλεγόμενων δόξει προσπεφυκέναι ἀπαρτί, ἔνια δὲ πόρρω, οἷον περὶ τοῦ τὸν ἄρτον μὴ καταγνύναι, ὅτι πρὸς τὴν ἐν αἴδου κρίσιν οὐ συμφέρει. αἱ δὲ προστιθέμεναι εἰκοτολογίαὶ περὶ τῶν τοιούτων οὐκ εἰσὶ Πυθαγορικαί, ἀλλ' ἐνίων ἔξωθεν ἐπισοφιζομένων καὶ πειρωμένων προσάπτειν εἰκότα λόγον, οἷον καὶ περὶ τοῦ νῦν λεχθέντος, διὰ τί οὐ δεῖ καταγνύναι τὸν ἄρτον. οἱ μὲν γὰρ φασιν, ὅτι οὐ δεῖ τὸν συνάγοντα διαλύειν· τὸ γὰρ ἀρχαῖον

βαρβαρικῶς πάντες ἐπὶ ἓνα ἄρτον συνήμεσαν οἱ φίλοι· οἱ δ' ὅτι οὐ δεῖ οἰωνὸν ποιῆσθαι τοιοῦτον ἀρχόμενον καταγνύντα καὶ συντριβοντα.

58 C 5 = Pseudo-Aristotelés, *Oeconomica* I, 4; 1344a8

πρῶτον μὲν οὖν νόμοι πρὸς γυναικῶν καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν· οὕτως γὰρ ἂν οὐδ' αὐτὸς ἀδικοῖτο. τοῦθ' ὑφηγεῖται δὲ (δ) καὶ ὁ κοινὸς νόμος, καθάπερ οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσιν, ὥσπερ ἰκέτιν καὶ ἀφ' ἐστίας ἡγμένην ὡς ἦκιστα δεῖν (δοκεῖν) ἀδικεῖν.

58 C 6 /1 = *Súda*, s.v. Ἄναξιμανδρος (β)

Ἄναξιμάνδρου Μιλήσιος ὁ νεώτερος ἱστορικός· γέγονε δὲ κατὰ τοὺς Ἄρταξέρξου χρόνους τοῦ Μνήμονος κληθέντος (405/359 BC)· ἔγραψε Συμβόλων Πυθαγορείων ἐξήγησιν, οἷον ἐστὶ τὸ 'ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν', 'μαχαίραι πῦρ μὴ σκαλεύειν', 'ἀπὸ ὀλοκλήρου ἄρτου μὴ ἐσθίειν' ...

58 C 6 /2 = Diogenés Laertios, *Vitae philosophorum* II, 2

γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ἄναξιμανδρος ἱστορικός καὶ αὐτὸς Μιλήσιος τῇ Ἰάδι γεγραφώς.

58 C 6 /3 = Porfyrios, *Vita Pythagorae* 42-45

ἦν δὲ καὶ ἄλλο εἶδος τῶν Συμβόλων τοιοῦτον, 'ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν', τουτέστι μὴ πλεονεκτεῖν, 'μὴ τὸ πῦρ τῇ μαχαίραι σκαλεύειν', ὅπερ ἦν μὴ τὸν ἀνοιδουῖντα καὶ ὀργιζόμενον κινεῖν λόγοις παρατεθηγμένοις, 'στέφανόν τε μὴ τίλλειν', τουτέστι τοὺς νόμους μὴ λυμαίνεσθαι· στέφανοι γὰρ πόλεων οὗτοι. πάλιν δ' αὖ ἕτερα τοιαῦτα 'μὴ καρδίαν ἐσθίειν', οἷον μὴ λυπεῖν ἑαυτὸν ἀνίασις, 'μηδ' ἐπὶ χοίνικος καθέζεσθαι', οἷον μὴ ἀργὸν ζῆν, 'μηδ' ἀποδημοῦντα ἐπιστρέφεισθαι', μὴ ἔχεσθαι τοῦ βίου τούτου ἀποθνήσκοντα, 'τάς τε λεωφόρους μὴ βαδίζειν', δι' οὗ ταῖς τῶν πολλῶν ἔπεσθαι γνώμαις ἐκώλυεν, τὰς δὲ τῶν ὀλίγων καὶ πεπαιδευμένων μεταθεῖν, 'μηδὲ χελιδόνας ἐν οἰκίαι δέχεσθαι', τουτέστι λάλους ἀνθρώπους καὶ περὶ γλῶτταν ἀκρατεῖς ὁμωροφίους μὴ ποιῆσθαι, φορτίον δὲ συνανατιθέναι μὲν τοῖς βαστάζουσιν, συγκαθαίρειν δὲ μή', δι' οὗ παρήνει μηδενὶ πρὸς ῥαιστώνην, ἀλλὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ πόνους συμπράττειν, 'θεῶν τε εἰκόνας ἐν δακτυλίοις μὴ φορεῖν', τουτέστι τὴν περὶ θεῶν δόξαν καὶ λόγον μὴ πρόχειρον μηδὲ φανερόν ἔχειν, μηδὲ εἰς πολλοὺς προφέρειν, 'σπονδάς τε ποιῆσθαι τοῖς θεοῖς κατὰ τὸ οὖς τῶν ἐκπωμάτων', ἐντεῦθεν γὰρ ἠνίπτετο τιμᾶν τοὺς θεοὺς καὶ ὑμνεῖν τῇ μουσικῇ· αὕτη γὰρ διὰ ὧτων χωρεῖ. μηδ' ἐσθίειν ὅσα μὴ θέμις, γένεσιν, αὐξησιν, ἀρχήν, τελευτήν, μηδ' ἐξ ὧν ἡ πρώτη τῶν πάντων ὑπόθεσις γίνεται. (43) ἔλεγε δ' ἀπέχεσθαι τῶν καταθυομένων ὀσφύος καὶ διδύμων καὶ αἰδοίων καὶ μυελοῦ καὶ ποδῶν καὶ κεφαλῆς ... ἴσα δὲ κυάμων

παρήνει ἀπέχεσθαι καθάπερ ἀνθρωπίνων σαρκῶν ... (45) ἀπέχεσθαι δὲ καὶ ἄλλων παρήνει οἷον μήτρας τε καὶ τριγλίδος καὶ ἀκαλήφης, σχεδὸν δὲ καὶ τῶν ἄλλων θαλασσίων συμπάντων.

58 C 6/4 = Iamblichos, Protrepticus 21 (106, 18 Pist.)

ἔστω δὲ τὰ φρασθησόμενα Σύμβολα ταῦτα·

α. εἰς ἱερὸν ἀπιὼν προσκυνῆσαι, μηδὲν ἄλλο μεταξὺ βιωτικὸν μήτε λέγε μήτε πράττε.

β. ὁδοῦ πάρεργον οὔτε εἰσιτέον εἰς ἱερὸν οὔτε προσκυνητέον τὸ παράπαν, οὐδ' εἰ πρὸς ταῖς θύραις αὐταῖς παριῶν γένοιο.

γ. ἀνυπόδητος θῦε καὶ προσκύνει.

δ. τὰς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων διὰ τῶν ἀτραπῶν βάδιζε.

ε. μελανούρου ἀπέχου· χθονίων γὰρ ἐστὶ θεῶν.

ς. γλώσσης πρὸ τῶν ἄλλων κράτει θεοῖς ἐπόμενος.

ζ. ἀνέμων πνεόντων τὴν Ἥχῶ προσκύνει.

η. πῦρ μαχαίρηι μὴ σκάλευε.

θ. ὀξίδα ἀπὸ σεαυτοῦ ἀπόστρεφε πᾶσαν.

ι. ἀνδρὶ ἐπανατιθεμένῳ μὲν φορτίον συνέπαιρε, μὴ συγκαθαίρει δὲ ἀποτιθεμένῳ.

ια. εἰς μὲν ὑπόδησιν τὸν δεξιὸν πόδα προπάρεχε, εἰς δὲ ποδόνιπτρον τὸν εὐώνυμον.

ιβ. περὶ Πυθαγορείων ἄνευ φωτὸς μὴ λάλει.

ιγ. ζυγὸν μὴ ὑπέρβαινε.

ιδ. ἀποδημῶν τῆς οἰκείας μὴ ἐπιστρέφου, Ἐρινύες γὰρ μετέρχονται.

ιε. πρὸς ἥλιον τετραμμένος μὴ οὔρει.

ις. δαιδίῳ θᾶκον μὴ ἀπόμασσε.

ιζ. ἀλεκτρούνα τρέφε μὲν, μὴ θῦε δέ. Μηνὶ γὰρ καὶ Ἥλίῳ καθιέρωται.

ιη. ἐπὶ χοίνικι μὴ καθέζου.

ιθ. γαμφώνυχον μηδὲν παράτρεφε.

κ. ἐν ὁδῶι μὴ σχίζε.

κα. χελιδόνα οἰκίαι μὴ δέχου.

κβ. δακτύλιον μὴ φόρει.

κγ. θεοῦ τύπον μὴ ἐπίγλυφε δακτυλίῳ.

κδ. παρὰ λύχνον μὴ ἔσοπτρίζου.

κε. περὶ θεῶν μηθὲν θαυμαστὸν ἀπίστει μηδὲ περὶ θείων δογμάτων.

κς. ἀσχέτῳ γέλῳτι μὴ ἔχεσθαι.

κζ. παρὰ θυσίαι μὴ ὄνυχίζου.

κη. δεξιὰν μὴ παντὶ ῥαιδίῳς ἔμβαλλε.

κθ. στρωμάτων ἀναστὰς συνέλισσε αὐτὰ καὶ τὸν τόπον συνστόρνυε.

λ. καρδίαν μὴ τρώγε.

λα. ἐγκέφαλον μὴ ἔσθιε.

λβ. ἀποκαρμάτων σῶν καὶ ἀπονυχισμάτων κατάπτυε.

λγ. ἐρυθῖνον μὴ προσλαμβάνου.

λδ. χύτρας ἴχνος ἀπὸ σποδοῦ ἀφάνιζε.

λε. χρυσὸν ἐχούση μὴ πλησίαζε ἐπὶ τεκνοποιίαι.

λς. προτίμα τὸ σχῆμα καὶ βῆμα τοῦ ἴσχημα καὶ τριώβολον'.

λζ. κυάμων ἀπέχου.

λη. μολόχην ἐπιφύτευε μὲν, μὴ ἔσθιε δέ.

λθ. ἐμψύχων ἀπέχου.